

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 6 listopada 2014 roku Sąd Rejonowy w Łowiczu oddalił powództwo A. J. przeciwko Skarbowi Państwa – Zakładowi Karnemu w Ł. o zapłatę kwoty 20000 złotych.

Apelację od powyższego wyroku w zakresie oddalającym powództwo wywiódł powód zarzucając:

- naruszenie art. 23 i 24 w związku z art. 448 k.c. poprzez jego błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie;
- naruszenie art. 233 k.p.c. polegające na nie rozważeniu w toku postępowania decyzji wszystkich okoliczności, które to uchybienie proceduralne miało istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonym zakresie poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie na rzecz powoda całej żądanej sumy, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia Sądowi I instancji oraz zasądzenie od pozwanego kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

Ustalenia faktyczne, jak również ocena prawna w zakresie żądania zasądzenia zadośćuczynienia przedstawiona w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia przez Sąd Rejonowy, znajdują pełną akceptację Sądu Okręgowego.

Odnosząc się do poszczególnych zarzutów apelacji już na wstępie należy stwierdzić, iż w ustalonym stanie faktycznym niniejszej sprawy nie doszło do naruszenia jakiegokolwiek dobra osobistego powoda.

Decydujące znaczenie dla oceny zasadności twierdzenia o naruszeniu dobra osobistego ma nie tyle subiektywne odczucie osoby żądającej ochrony prawnej, ale to, jaką reakcję wywołuje w społeczeństwie to naruszenie, innymi słowy o dokonaniu naruszenia dobra osobistego decyduje obiektywna ocena konkretnych okoliczności, nie zaś subiektywne odczucie osoby zainteresowanej.

W okolicznościach niniejszej Sąd Okręgowy uznał, że powód nie udowodnił naruszenia jego dóbr osobistych, w szczególności prawa do godziwych warunków odbywania kary pozbawienia wolności, w czym powód upatrywał zasadności dochodzonego roszczenia. Wprawdzie w sprawach o ochronę dóbr osobistych mamy do czynienia z odwróceniem zasady ciężaru dowodu, niemniej jednak zasada ta odnosi się jedynie do bezprawności działania lub zaniechania pozwanego. Tymczasem bezprawność działania sprawcy naruszenia jako przesłanki udzielenia ochrony według art. 24 k.c. staje się przedmiotem rozważań Sądu po pozytywnym ustaleniu, że do naruszenia dobra osobistego w ogóle doszło.

Przede wszystkim należy podkreślić, iż z samej istoty odbywania kary pozbawienia wolności, którą powód odbywał w okresie objętym żądaniem pozwu, wynika istotne ograniczenie niektórych praw podmiotowych. W konsekwencji, nie każda uciążliwość związana z odbywaniem kary pozbawienia wolności rodzi prawo do żądania zadośćuczynienia. Samo zaś przebywanie w niekomfortowych warunkach samo przez się nie przesądza o naruszeniu dóbr osobistych.

Sąd Okręgowy podziela w tym zakresie pogląd Sądu I instancji, że nie sposób przypisać pozwanemu działania niezgodnego z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 roku w sprawie regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności (Dz. U. z 2003 r. Nr 152, poz. 1493). Powód zasadności swojego roszczenia upatrywał m.in. w poczuciu braku intymności związanym z niewyzolowaniem kącików sanitarnych w obrębie celi. Ze stanowiskiem tym nie można się zgodzić. Wszakże uprawnienie do godnych warunków odbywania kary w zakładach karnych obejmuje również zapewnienie prywatności i intymności, niemniej nie przewidują one zapewnienia samodzielności pomieszczeń przeznaczonych na toalety ani ich oddzielenia murem

od pozostałej części celi (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2012 roku w sprawie IV CSK 603/11, publ. Program Komputerowy LEX nr 1228452).

Te same argumenty odnieść należy do podnoszonej przez powoda okoliczności związanej z brakiem odrębnych dostępu w celi do ciepłej wody. Sam fakt, że pomieszczenia, w których przebywają osadzenie nie są wyposażone w bieżącą ciepłą wodę nie rodzi po stronie pozwanego obowiązku zapłaty zadośćuczynienia. Ocena ta jest zasadna zwłaszcza wobec faktu, że powód miał możliwość korzystania z ciepłej kąpielni raz w tygodniu co jest zgodne z przepisami powołanego powyżej regulaminu.

Podobnie należy ocenić pozostałe zarzuty powoda formułowane w związku z warunkami odbywania przez niego kary pozbawienia wolności. Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, cele jak również pomieszczenia sanitarne przeznaczone dla osadzonych są systematycznie remontowane, a ich przejściowo niedostateczny stan wynika jedynie z dewastacji dokonywanej przez samych osadzonych. Z kolei wilgoć w celach spowodowana jest praniem i suszeniem ubrań przez osadzonych pomimo, iż ubrania, pościel i ręczniki są regularnie wymieniane. Z całą pewnością nie stwierdzono także nigdy w celach zagrzybienia, pod kątem występowania którego częste kontrole przeprowadza inspekcja sanitarna. Powód posiadał również dostęp do środków higieny osobistej oraz niezbędny sprzęt i środki do utrzymania czystości w celach. W celi powoda istniała możliwość podgrzania wody przy pomocy grzałki lub czajnika.

Co zaś tyczy się zarzutu przebywania przez powoda w przeludnionych celach wyrazić należy przekonanie, iż nie znajduje on żadnego poparcia w materiale dowodowym niniejszej sprawy. W ocenie Sądu odwoławczego w okolicznościach niniejszej sprawy odbywanie przez powoda kary pozbawienia wolności w Zakładzie Karnym w Ł. w celach, w których miał zagwarantowaną normę 3m² powierzchni mieszkalnej na jedną osobę osadzoną, a tylko sporadycznie w okresach kilkudniowych wartość ta była mniejsza i wynosiła minimum 2,2 m² – nie narusza godności skazanego, ani nie wykracza przeciwko jego prawu do poszanowania intymności. Jedynie wówczas, gdyby tego rodzaju działania stanowiły szykanę, ich ocena mogłaby być inna. Jednakże w rozpoznawanej sprawie nie ma podstaw do przypisania administracji pozwanego intencji wrogich wobec powoda. Z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie nie wynika, by było to celowe działanie administracji zakładu karnego nakierowane na dokuczenie powodowi, czy jego poniżenie.

Nie ma również racji apelujący podnosząc, że Sąd Rejonowy niesłusznie przyjął, jakoby pogorszenie stanu zdrowia powoda nie było spowodowane warunkami odbywania kary pozbawienia wolności. Skarżący nie wykazał, by do pogorszenia stanu jego zdrowia doszło na skutek nieodpowiednich warunków panujących w zakładzie karnym i nie zaoferował żadnego dowodu mogącego potwierdzić, że to właśnie niewłaściwe warunki odbywania kary w postaci niedoświetlenia celi przyczyniły się do pogorszenia wzroku. Powód nie udowodnił również zaniedbań medycznych, jakich miał doznać przy pozbawieniu wolności w pozwanej jednostce penitencjarnej.

Roszczenie powoda nie było także zasadne w związku z jego twierdzeniami co do złych warunków odbywania kary pozbawienia wolności innych, niż omówione powyżej. W szczególności chybione są zarzuty dotyczące możliwości udziału w zajęciach kulturalno-oświatowych lub sportowych. Wbrew twierdzeniom powoda miał on w warunkach odbywanej kary możliwość wzięcia udziału w takich zajęciach. Stwierdzić jednak trzeba, że niższa częstotliwość organizowania dodatkowych form oddziaływania na skazanych, aniżeli oczekiwał tego powód nie daje podstaw do przyjęcia naruszenia dobra osobistego osoby pozbawionej wolności. Cały czas nie można bowiem tracić z pola widzenia, iż kara pozbawienia wolności jest środkiem represyjnym i ze swej istoty warunki jej odbywania mogą odbiegać od standardu jakiego można oczekiwać na wolności. Do naruszenia dóbr osobistych dochodzi jedynie wówczas, gdy cierpienie i upokorzenie, jakiego doznaje osoba pozbawiona wolności przekracza nieunikniony element cierpienia wpisanego w karę pozbawienia wolności – co niewątpliwie w niniejszej sprawie nie miało miejsca.

Odnosząc się z kolei do zarzutu naruszenia prawa procesowego przez nierozpoznanie istoty sprawy wyrazić należy przekonanie, iż Sąd Rejonowy nie dopuścił się żadnych uchybień w procedowaniu. O nierozpoznaniu istoty sprawy w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. można mówić jedynie w przypadku nierozstrzygnięcia przez Sąd o żądaniu strony, czyli

niezałatwienie przedmiotu sporu. W niniejszej sprawie Sąd Rejonowy zbadał przesłanki zawartego w pozwie żądania zadośćuczynienia z tytułu nieodpowiednich warunków obywania kary pozbawienia wolności i wynik tego badania zyskał pełną akceptację Sądu Okręgowego. Sąd Rejonowy rozważył podstawę merytoryczną dochodzonego roszczenia z uwzględnieniem wszelkich okoliczności sprawy, przeprowadzając w tym zakresie postępowanie dowodowe w sposób prawidłowy. Natomiast wynik sprawy niezgodny z oczekiwaniami strony nie może stanowić podstawy do skutecznego postawienia zarzutu nierozpoznania istoty sprawy – co usiłuje osiągnąć apelujący.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy uznał, iż apelacja nie zawiera uzasadnionych zarzutów mogących podważyć stanowisko Sądu Rejonowego, a tym samym jako bezzasadna podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.